

I SE SPUNEA DOM' PROFESOR

O viață dedicată mișcării fotbalistice. Între mit și adevăr

Sfârșit de mai 1967. La Federația Română de Fotbal are loc o ședință tensionată. Naționala României fusese umilită de Elveția, 1-7 la Zurich, în preliminariile pentru Campionatul European din 1968, iar șefii tună și fulgeră. Antrenorul Ilie Oană este mazilit de la cârma tricolorilor, iar în locul său este numit Angelo Niculescu. „Eram atunci antrenor federal și am fost propus la națională. Mi-a fost teamă la început să accept, pentru că știam ce măsuri dure se luau în cazul unui eșec. Dar nu puteam să refuz, pentru că riscam să fiu debarcat și eu”, avea să povestească, peste ani, reputatul antrenor. Născut pe 1 octombrie 1921, Angelo Niculescu jucase fotbal la FC Craiova, Carmen București, Ciocanul București și Dinamo, iar cariera de antrenor o începuse în 1953, la Dinamo, club la care a activat până în 1966, cu o pauză de un an între 1958 și 1959, când a antrenat rivala Steaua și Tractorul Brașov.

A revoluționat fotbalul românesc

Naționala de fotbal a României a participat la primele trei ediții ale Campionatului Mondial (1930, 1934 și 1938), dar după Al Doilea Război Mondial nu mai ajunsese la o astfel de întrecere. Fotbalul românesc nu excela nici la nivel de cluburi, care nu reușeau nicio performanță notabilă în cupele europene. Stilul de joc al echipelor noastre rămăsese unul învechit, mai ales că, în acele vremuri, jucătorii și antrenorii noștri nu prea aveau acces la informațiile din fotbalul mondial.

Angelo Niculescu a realizat imediat că, pentru a obține rezultate bune, trebuie neapărat să schimbe ceva.

A adus astfel la națională jocul de posesie prelungită, care „adormea” adversarul și le permitea tricolorilor să „lovească” atunci când acesta se aștepta mai puțin. În zilele noastre, acest joc a fost preluat și îmbunătățit de FC Barcelona și a ajuns să fie cunoscut ca „tiki-taka”. Chiar FIFA și UEFA, marile foruri ale fotbalului mondial, l-au brevetat pe antrenorul român ca „inventatorul tiki-taka”. Angelo Niculescu nu era însă de acord cu acest supranume. „Stilul Barcelonei presupune frânarea jocului spre ofensivă, transformarea jocului din activ în pasiv. La mine era altceva. Exista colaborare între compartimente. Aveam extreme, interii și fundași cu capacități la construcție. Fundașii puteau deveni extreme, sau chiar atacanți. În general, jucătorii erau mult mai polivalenți. Cei de astăzi

consumă din timpul spectatorului. Pe vremuri, o pasă înapoi era o jignire”, mărturisea fostul selecționar, într-un interviu acordat pentru Historia.

Totodată, Angelo Niculescu a impus la echipa națională și o disciplină de fier. Nu accepta să se abată nimeni de la regulile pe care le stabilise. Nu folosea însă cuvinte jignitoare la adresa elevilor săi. „Era un tip dur, dar nu știrbea personalitatea fotbaliștilor. Era mai ursuz, dar corect”, rememorează foștii lui jucători. De altfel, într-o perioadă în care formula oficială de adresare era „tovarășul”, nu „domnul”, iar fotbaliștii care aveau o relație mai apropiată cu antrenorii lor le spuneau „nea” și „bre”, Angelo Niculescu era numit de toți cei cu care lucra „dom' profesor”. De altfel, antrenorul chiar își merita renumele, fiind absolvent al Academiei Naționale de Educație Fizică și Sport din București.

De ce n-a jucat Dobrin în Mexic

Debutul la echipa națională a fost anevoios, dar, treptat, rezultatele bune au început să vină. Iar la sfârșitul anului 1969, România se califica la Campionatul Mondial din 1970, din Mexic, după ce a terminat pe primul loc într-o grupă din care mai făceau parte Portugalia marelui Eusebio (medaliat cu bronz la precedentul turneu suprem), Elveția și Grecia. La Mondial, tricolorii au fost repartizați într-o grupă de „foc”, unde au avut ca adversare Anglia (deținătoarea trofeului), celebra Brazilie și Cehoslovacia. S-a comportat însă onorabil, cedând la limită partidele cu Anglia (0-1) și Brazilia (2-3) și învingând (2-1) Cehoslovacia.

La Mondialul mexican, Nicolae Dobrin, vedeta tricolorilor în acea vreme, n-a jucat nici măcar un minut! Iar Rică Răducanu, portarul atât de mult iubit de suporteri, a „prins” doar 63 de minute, în ultimul meci din grupă, cu Brazilia. Au circulat multe variante pe marginea acestor decizii ale lui Angelo Niculescu.

Antrenorul a lămurit însă situația în paginile publicației Historia: „El (n.r. Dobrin) venise să se distreze și să se simtă bine. Pleca noaptea din cantonament împreună cu Rică Răducanu și veneau dimineața. Șeful delegației a vrut să-i trimitem acasă, dar m-am opus, pentru că ne făceam de râs. Dobrin se uita mereu la englezi, ăia mai beau o bere, mai stăteau pe terasă, dar erau campioni mondiali. Noi ce eram? Niște anonimi. La ultimul meci de pregătire, s-a tras undeva în stânga, la umbra tribunei, și nu se mișca de acolo. I-am zis: «Gicule, ce faci?». «Eu nu mai pot. Nu vezi ce soare e?». «Gicule, tu ai zis că nu mai poți. Să știi că nu s-a născut fotbalistul cu umbrelă». Și atunci, de ce să joc eu cu Dobrin? Ca să-i fac lui un hatâr și să mă compromit eu?”.

N-a putut antrena în străinătate

Angelo Niculescu a continuat să pregătească naționala României până în 1972, când tricolorii au ratat accesul între primele patru echipe ale Campionatului European din 1972. Drumul reprezentativei noastre a fost atunci barat de Ungaria, care, după 1-1 la Budapesta și 2-2 la București, a câștigat cu 2-1 cel de-al treilea meci de calificare, disputat la Belgrad (în acea perioadă, la partidele eliminatorii nu se folosea, în caz de egalitate, criteriul golurilor mai multe marcate în deplasare sau executarea loviturilor de la 11 metri pentru departajare). La sfârșitul aceluiași an, șefii fotbalului românesc au decis ca Angelo Niculescu să fie debarcat de la națională.

A continuat să antreneze până în 1983, perioadă în care a stat pe banca echipelor Sportul

Studentesc, Politehnica Timișoara, Dinamo, SC Bacău, Universitatea Cluj și Oțelul Galați. După care, la 63 de ani, a decis să se retragă din activitatea de antrenor.

Marele său regret a fost acela că diriguitorii Partidului Comunist nu l-au lăsat să plece din țară pentru a da curs ofertelor de a pregăti echipe din străinătate. A rămas un observator atât al fotbalului românesc cât și al celui internațional până la decesul său, survenit pe 20 iunie 2015, la vârsta de 93 de ani.

A luptat pe front

Un alt mare regret al lui Angelo Niculescu a fost acela că, în perioada în care activa ca jucător, n-a evoluat nici măcar o dată pentru naționala României.

Destinul a făcut însă ca perioada de vârf ca fotbalist a celui care avea să ducă România la Campionatul Mondial după o pauză de 32 de ani să fie exact în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Astfel că reputatul antrenor a fost nevoit pentru o perioadă să renunțe la mingea de fotbal, deoarece a fost încorporat și trimis pe front, luptând la Odessa.

Angelo Niculescu își doarme somnul de veci la Cimitirul Ghencea Militar, unde a fost înmormântat cu onoruri militare, ca veteran de război.

MUGUR BĂILEȘTEANU

INDEPENDENȚA
ROMÂNĂ

*Independența
prin Cultură*